

Nro 38.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBOL.

*Költ Bétsben Novembernek 8-dik napján 1793.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Nem minden Frantziának tettett az Anglusok ellen hozatott végzés. Sokan úgy gondolkoztak, hogy egyik kéz a' másikat mossa; hogy a' minémü mértékkal ők másoknak mérnek, ugyan azon mértékkal fognak mások is nékiek mérni. Pons, Verdünnak képviselője ezt az ellen vetést tette azon végezés ellen, hogy az által az ő velek egy formán gondolkozó Brittusok is meg fognak sértettetni. Vagy minden Frantzia nemzet ellen hadakozó hatalmasságoknak jobbágyaikkal egy kellek banni mint az Anglusokkal, vagy az

M

ezek ellen hozatott végzést vissza kell húzni. — Erre azt felelte a' közönséges jóra vigyázó commissió, hogy nagy különbség légyen az Anglusok és más nemzetek közt. Anglia sok jó Frantzia lakost meg vesztegetett rendkívül való adakozása által; meg ölette a' nemzetnek egy képviselőjét; meg támadta Frantzia Országának Amerikai örökségeit; Angliából egyedül bújaságra tartozó portékák vitetnek Frantzia Országba által, mellyekért nem méltó a' Brittusokkal kereskedni; más nemzetek ellenben az életnek fenn tartására tartozó dolgokat viznek nékiek. *Chabot* és *Barrere* is helyben hagyták a' közönséges jóra vigyázó commissiónak értelmét, és hathatos okokkal kívánták azt meg mutatni, hogy éppen olly tetemesen meg sértette Austria a' K. társaságot mint Nagy Britannia. — Ekkor tehát mingyárt illetén végzést hozott a' N. Gyűlés, hogy minden idegen nembeliek, a' kik a' Frantzia nemzet ellen hadakozó hatalmasságoknak tartományaikban születtek, meg fogattassanak, és mind addig, mig békesség lejénd fogva tartassanak; hogy azok az allzonyok, a' kik ezen végzés előtt Frantziákhoz mentenek férjhez, hogyha mind férjeikhez, mind a' nemzethez hiveségeseknek lenni tapaszaltatnak, ki vétetessenek ezen végzés alól; hogy a' kereskedésre vigyázó commissió harmad nap alatt értelmét adja azokról az idegenektől, a' kik Frantzia Országban le telepedvén, vagy kereskednek, vagy fabrikákat, és manufacturákat állítottanak fel. Az Anglusok ellen hozatott végzés után 40 ezernél több Anglus fogattatott meg Frantzia Országban, magában *Bordeauxban* 200 Anglus kereskedők tétettek áristomba.

A' Frantzia quasi közönséges társaságnak múlt Septemberi költsége 402 millió 977 ezer 761 lívrára ment. Közönséges meg éggyezésből azt végezték, hogy 30 ezer emberrel szaporitasson a' Frantzia lovasság; e' végre 56 millió rendeltetett a' hadi ministernek.

Austriai Belgiom.

Az Austriai, Angliai, és Hollándiai égyesült seregek, Oct. 16 dik napján történt véres tsatától fogva mindenkör a' *Sambre* vizén túl, vagynak, 's az óltától fogva semmi nevezetes dolog nem történt a' Frantziák és amazok közt. A' tábóti bagázsiának az a' része, melly vigyázóságból *Monsba* hozatott által, ismét vissza vitetett a' táborba. — Valamint más tartományai Felséges Uruknak: úgy az Austriai Belgiom is rend kívül való hívséggel viseltetik ő Felségéhez, a' mostani szoros környülállások közt. Azonkívül, hogy a' Frantziák ellen való hadakozásnak folytatására nagy summa pénzt adtanak költsön, önkényén való ajándékokkal is kívánnak Felséges Uruknak kedveskedni. Ennekfelette minden kormánya alatt lévő megyékhez egy szép páfztori levelet küldött a' *Mechliniai* Érsek és Kárdinál, mellyben arra inti azokat, hogy a' Frantzia nádrágtalanoknak prédáló markoktól meg maradt, templomhoz tartozó arany és ezüst edényeket vigyék bé a' Cs. K. pénz verő házba. Mellyet annyival örömostebb miveltek, mivel tellyes reménységek vagyon, hogy azoknak intereséből, a' hadakozásnak el múlása után, a' régi lábra állithattyák az isteni tiszteletet. A' *Mechliniai* Káptalan volt az első, a' melly ezen fő papi intése nek engedelmeskedvén, 500 louisdoron kívül, onnyi ezüstöt és aranyat küldött bé a' pénz verő házba, hogy annak árra teá megyen 30 ezer forintra. Moga a' *Mechliniai* Érsek 40 ezer forintot ajánlott ő Felségének.

Brüsszelből iratik, hogy Oct. 15-ik és 16-dik napjain Frantziákkal viaskodó seregünk 18 ezer főből állott, még is 45 ezer Frantziával méréslett szembe szállani, és bátor Oct. 16-dik napján több emberi vér ontattatott is ki, mint annakelőtte való napon: még is mindnzáltal öfzve nem

tsatolhatta magát *Jourdan* Fr. Generál a' *Mobb.* *zi* táborban fekvő Frantzia seregekkel. Nem is azért költöztenek által az Austriai seregek a' *Sambre* vizén, mintha vagy féltek, vagy kéafzerítettek volna az ellenségtől; hanem azért, hogy az éjjeli nappali nyúghatatlanság, és viaskodás miatt el lankadott vitézeink ki nyúghassák magokat. Hogyha győzedelmesek lenni tartották volna magokat a' Frantziák, bizonyosan nem engedték volna seregeinket tsendességgel, és szép rendel a' *Sambre* vizén által költözni.

A' *Philippevilli* Frantzia őrizet Octob. 17-dik napján ki ütén a' várból, meg támadta *Bolió* Generált. — Ez jól értvén maga mesterségéhez, hogy a' térségre tsalhassa a' Frantziákat, vissza vonni láttatott magát. Azonban vissza fordúlván, elő vette Frantzia uraimékat, 's tsak hamar le szózt közzükök 15 ezer embert; a' többit pedig egézlén a' várig úzte és vágta.

Azt se felejtsük el Austriai Belgiomnak ditséretére emliteni, hogy a' pénzbeli segédelen kívül, 40 ezer ezer fegyveres embert ajánlottanak ő Felségének, és nemtsak fel fegyverkeztetésekre, hanem háború alatt való tartásokra is tsükséges költséget ígértének. Ők már ezt régtől fogva surgetik, de mind eddig nem nyerhettek arra engedelmet. Már most tellyesítvén kívánságok, nemtsak 40 ezer embernek ki állítására, sőt még arra is ajánlották magokat, hogy egézl massában, az az közönségesé kézsek ő Felségének tsolgálatyára, illy okokkal élvén, hogyha a' Frantzia nemzet elegendő okot érez magában a' közönséges ki kelésre, sokkal inkább ők az igaz ügynek védelmezésére. A' Frantziák között is sok jó gondolkozású emberek találatnak, a' kik ámbár külsöképpen láttassanak kedvelni az új censtitutiót, de belsöképpen irtódnak attól, 's inkább akarnának egy főnek vezérlése után járni, mint

sok egymással ellenkező tyranusoknak engedelmeskedui.

Akárminthoz iparkodjanak a' Frantziák, bátor minden fegyverrel fogható férfiú táborban szálljon is; de a' mint a' környülállások mutatták, semmi úton módon nem bődögülhatnak. Ha ők erőlködnek, sokkal inkább erőlködnek a' szövetséges hatalmasságok, és nemcsak a' Nápolyi királyt, hanem a' *Toskánai* nagy herceget, és *Genuai* közönséges társaságot is arra birták, hogy minden Frantzia hajókat, és kémeket ki üzzenek birodalmaiktól. Még eddig ugyan csak hibezték haboztak a' Helvétusok, és egy részre sem akartak hajlani; úgy tartjuk, hogy nem sokára az ő szemek is fel fognak nyilni, és a' szomszéd házának tüzetől ők is fogják magokat védelmezni.

Hollandiából jött levélből olvassuk, hogy a' meg holt Frantzia királynak testvér öttsei, u. m. Frantzia Országának Régense, és az *Artésiai* Gróf ottan költson pénzt keresnek, százért öt interesttel, mellynek 8 eszrendő múltván lejendő le fizetésére kötelezik magokat, felének Hollandiai folyó pénzben, felének pedig Frantzia productummal.

Nagy Britannia.

Minekutánna a' *Genuai* respublica a' szövetséges fejedelmekhez állott, 's velek égygyütt a' Frantzia nemzet ellen való hadakozásra kötelezte volna magát, *Spinola* marchiot rendelte a' *Londoni* udvarhoz való szövetségre. — Azokat a' Jakobinusi gondolkozású Fr. hajós katonákat, a' kiket Lord *Hood*, a' Frantzia flottával égygyütt el fogott, és a' kiknek számok 6000 főre megyen, *Tulomból* más bátorságosabb helyre küldötte. — Azon meg égygyezésnek, a' melly a' *Londoni* és *Berlini* udvar közt Jul. 12-ik napján szereztetett,

5 nevezetes tzikkellyei vagynak; nevezetesen, hogy olyan igazgatásnak formáját adjanak Frantzia Országának, a' melly által tellyes tsendesség és békesség szereztesse Európában — hogy a' szövetséges Fejedelmek egymásnak hire 's megégyezése nélkül békességre nem lépnek a' Frantzia nemzettel — hogy az eleségnek Fr. Országba való vitetése minden úton módon meg akadályoztasson, és hogy egészen öfzve szoritasson a' Frantzia kereskedés.

Lord Hood újjonnan egy proclamációt tétett *Tulonban* közönségessé, melly által arra serkentettek a' Fr. patrióta seregek, hogy a' mostani kegyetlenkedő előjárókat el hagyván, térjenek vissza törvényes Fejedelmeknek zászlója alá! Völt is már ennek némű némű halzna, mivel számos katonák mentenek *Tulonba*.

Az Angliai ministerium minden figyelmeségét arra függesztette, hogy a' Frantzia nemzetnek zabolátlansága megzaboláztasson, melly végre nemtsak a' Izarazon lévő, hanem a' tengeri hadi seregeket is keménnyen öregbiteti. Azért ment a' napkeleti Indiai kereskedő társasággal olly contractusra, hogy minden hajójira 250 fegyveres embert venne fel, és két hólnappal idejében indulna ki tengeri úttjára, hogy így égyyik valamellyik Asiai Frantzia szigetbe be tehessék lábaikat.

Lengyel Ország:

Warsóviából tudósítatunk, hogy a' Lengyel király és rendek dupla álliántzot kötötenek légyen a' Pétersburgi udvarral, u. m. *offensiva* és *defensiva* álliántzot, a' melly abból áll, hogy akár mást támadjon, akár más által támadtasson meg ez a' két nemzet, egyenlő erővel hadakozzanak ellene. A' Lengyel rendek következő nótát adtanak által Gr. Sievers Orosz követ,

nek: Minthogy ő királyi felsége, és a' confoederatus rendek gondolóra vették azon hasznokat, melyek következének Lengyel Országnek Orosz birodalommal leendő szoros és szüntelen való szövetségekből: ahozképest azt bizták az Orosz követtel való égygyességre rendeltetett deputatiónak, hogy minden úton módon igyekezzen azon szoros szövetségnek tökéletességre való vitelére. — Noha régtől fogva kívánnya a' Lengyel nemzet ezen tárgynak végben vitelét, és nem más, hanem egyedül szomorú környülállásai által hátráltatott fel tett tzellyában: mivel mindazáltal tökéletesen meg volnának a' Lengyel rendek arról győzöttetve, hogy egyedül ettől a' szoros égygyességtől függene a' nemzetnek boldogsága: arra való nézve tudtára kívánnyák ő Excellentiájának Gr. *Sieversnek* adni, hogy ők tellyes bizodalommal légyenek ő Császári Felsége kegyeiméhez, 's reménylik, hogy ő Excellentiájának sokszor eialított ígéretei 's biztatásai után, ezen örökös békességnek tökéletességre való vitelét, nem tsak siettetni, hanem maga közben járása által a' Prussiai királlyal való kereskedésbeli tractát is végbe fogja vinni. — *Grodnohan* Sept. 30-dik napján 1793. elztendőben.

Ezen nótára múlt Oct. 5-dik napján következendő választ adott Gr. *Sievers*: Különösen örvendvén azon bizodalmon, mellyel a' Lengyel Statuok által meg tiszteltem, kétfézeresen íze-rentsésnek tartom magamat a' *Kanczler* úrnak jelenteni, hogy én immár parantsolatot kaptam ő Császári Felségétől azon szoros alliantznak, és kereskedésbeli tractának el kezdésére. A' kereskedésbeli égygyesség igen nagy hasznú fog lenni mind a' két nemzetre nézve a' Lengyel productumoknak minden Orosz ki kötő helyekben leendő ki vitelek által. Arra való nézve reményli az alább irt, hogy a' ki nevezett deputatió planumot fog ezen tárgyról készíteni, és az égygyüvé menetelnek 's tanácskozásnak napját is meg

határozni: ennekfelettle tellyes igyekezettel azon leszen az alább irt, hogy a' maga közben járása által a' Prassiai királlyal szerzetendő tracta is előbb mozdítasson, mellyre világos parantsalattya vagyon sejedelem allzonyáótl. És így azal hizekedik magának, hogy a' Lengyel és Orofz nemzet közt lejendő alliántz, és kereskedő tractának végbe vitetése által, a' Lengyel nemzetnek kívánságai bizonyosan bé fognak tellyesitetni.

Alsátzia.

Strafsburgból ezt írják Oct. 20-dik napján: A' Lyon alatt feküdütt Frantzia ármadiának egy része, a' Rajna mellett táborozónak segítségére fog menni. A' mi *Rajnádl* fekvő seregeink, így szól a' *Strafsburgi* levél, Oct. 16-dik napját követő éjjel, mind *Hagenaut*, mind a' *Motter* vize mellett lévő lineákat el hagyták. Így oltán harmad nappal az után *Brumath* felé, sőt seregeinknek jobb szárnya felé is nagy erővel mentenek a' német seregek. Néhány Generálainak *úgymond*, rész szerént jelen nem létek, rész szerént az ellenséghez való által menetelek, rész szerént más hibák által okoztanak minékünk kátt, 's ezek váltak okai, a' *Weisenburgi* és *Lauterburgi* lineák el vesztéseknek. Minthogy senki sem tudta ki lett légyen a' fő kormányozó, a' katonaság sem tudta, kihez tartsa magát, hol állyon, 's hová masirozzon. Ebből következett a' Frantzia seregek között való zűrzavar. — Sok helyeken le vagdallyák a' németek a' *Hagenauti* erdőket, sőt a' folyó vizeken lévő kő hidakat is le rontván, fa hidakat tsinálnak, mellyeket minden történetben könnyen, és hirtelen fel lehet fzedni.

Durlachból iratik Oct. 22 dik napján, hogy a' Gr. *Wurmser* kormánya alatt lévő hadi seregek, *Strafsburg*hoz nem messze *Bischofsheim*nál által ellenben táboroznak. A' *Strafsburgi* őrizet mind a' kerti műiató házakat, gyümöls fákat, és sélátó allékat ki vagdaltatott, 's le rontatott a'

városon kívül, és körös körül pallizáda, az az, hegyes karókkal meg erősített sántzokat hanyi kezdett.

Az égyyesült seregek által el vétetett Alsáztiai tartománynak hoifza a' *Rajna* mellett fel, 8 mélföldet, izéiessége pedig hol 4, hol 5 mélföldet foglal magában. Igen szép és kies tartomány, mellynek sok városai, kastélyai, klastromai, falui, és jó maga bíró lakosai vagynak, a' kik sok eleséget hordanak a' *Wurmser* armádiájának. Ezen szép tartományt körül vevő 6 erős várak keményen szorongattatnak az égyyesült seregek által. A' melly Prussiai artilleria, eddig *Germerheim* körül, és *Moguntziában* volt, *Landau* alá vitetik, és a' mint gyanítani lehet, nem sokára ostrom alá fog vétetetni. *Bitsch* és *Fort-Louis* el zárattak — *Straßburg* már is meg lehetősen szorítatik — *Lüselstein* és *Pfaltzburg* kis erősségeket pedig szemén tartják a' Prussus seregek. Néhány Alsáztiai helységeekben pórul jártak a' lakosok, azok t. i. a' kik ellent állottak a' győzedelmes seregeknek. Olyak is találtattak sokan közzülök, a' kik vitézeink eleibe ételt 's italt tévén, véletlenül tüzet adtak reájok, és egy néhány százan el velztették ekként életeiket.

Fülében menvén *Koburg* hertzegnek, a' *Weisenburgi* 's *Lauterburgi* Fr. lineáknak szerentsésen lett meg vétetések, *Bavay* fő quártélyából, múlt Oct. 19-dik napján ezen levéllel tisztelte meg Gr. *Wurmser* lovas hadi vezért: „Excellentziád által nyert fontos és ditsőséges győzedelem, mind én bennem, mind az én kórmányom alatt vitézkedő Generálisokban, mind az egész armádiában, ollyatén érzékenységet, 's belső örömet, meg elégedést, és vigságot szerzett, a' minéműet lehetett uralkodó Fejedelmünknek hivszolgáitól, Excellentziád tökéletes szivű barántyaitól, és vitéz társaitól várni, 's reményelni. Ezeknek 's magamnak nevében örvendek Excellentziádnak, és meg vagyok arról győzet-

„ tetve, hogy maga bölts rendelkezései, és Gene.
 „ ráljainak messze látósága, és vitézsége, sere.
 „ geinknek állhatatossága, 's engedelmissége ez
 „ után is! alkalmatosságot adnak ezen örvende.
 „ zésre. — Holnap és holnap után közt minden
 „ *Ostendétől fogva Trevirumig* táborozó seregek-
 „ nél *Te Deum laudamus*t fogok tartattatni, és
 „ minden ágyúkból 's lövő szerszámokból három
 „ *salvet* adatni. Ez az, a' mivel mi Istennek,
 „ *Excellentziádnak*, és vitéz seregeinknek tarto-
 „ zunk, és örömmel meg is fizettyük. „

Koburg hertzeg.
 Feldmarsal.

Múlt Oct. 24-dik napján holt meg a' *Würtembergi* uralkodó hertzeg *Károly Eugen* életének 65, uralkodásának pedig 55 esztendejében *Hohenheimi* lakó kastélyában, minekutánna 18 napokig küzködött volna a' testében vissza verettett podagrával. Minthogy sem elsőbb, sem második feleségétől, *Francisca Therésia Hohenheimi* Grófnétól semmi maradékai nem maradtanak, *Lajos Eugen* testvér öttse követte őtet az uralkodásban. De ennek is semmi maradékai nem lévén, halála után, vagy *Fridrick Eugén* a' *Muszka* nagy hertzege nének édes atya, vagy ha ő testvér bátyjánál hamarabb meg halna, első szülőt fia *Fridrick Wilhelm Károly* fogja őtet az uralkodásban követni.

Olasz Ország.

A' mint fellyebb is említettük, a' *Toskánai* nagy hertzeg is a' hadakozó szövetséges hatalmaságoknak pártjokra állott, 's egygyesült erővel fog velek egygyütt a' *Frantzia* nemzet ellen hadakozni. Ezen változásra azon irás adott alkalmatosságot, mellyet *Lord Hervey*, múlt Oct. 8 dik napján, az *Angliai* királynak nevében, *Scristori* *Florentziai* Status titoknoknak által adott, mellynek foglalattya ide megyen ki: „ Egész Európá.

„ nak tudtára vagyon, mitsoda részre való haj-
 „ lással viseltetett légyen a' Florentziai udvar a'
 „ Frantziák iránt. Alább irt el nem múlatta ő
 „ királyi hertzezségének szemeit tulajdon hafz-
 „ nának, és a' fenyegető vezedelemnek szemlé-
 „ lésére ki nyitni, azon vezedelemnek, hogy
 „ ha ő királyi hertzezsége továbbá is lékesség-
 „ be élne egy királyi gyilkos nemzettel, melly-
 „ nek se vallása, se Istene, se törvénye nintsen.
 „ Azon barátságos emlékeztetésre, és hivatalra,
 „ mellyet ő Brittanniai Felsőge az alább irt ál-
 „ tal tétetett Aug. 19-dik napján, egy nem re-
 „ ménylett válalz következett, minthogy egygy
 „ valakinek vezedelmes tanátsa, és principiumai
 „ gyözedelmet vettenek rajta.

„ Minekutánna mindazáltal szükségesnek len-
 „ ni íteltetett valóságos eszközhöz nyúlni; kén-
 „ telen az alább irt világosan ki jelenteni, hogy
 „ Hood Angliai Admirál egy égyyesült Angliai
 „ és Spanyol flottát rendelt a' *Livorno*i ki kötő
 „ helybe menni, olly parantsolattal, hogy az, ezen
 „ jegyzéshez alkalmaztatná önnön magát. A'
 „ Toskánai nagy hertzezségnek törvénytelen, és
 „ világos Frantziákhoz való hajlandósága; ki-
 „ váltképpen pedig a' *Tuloni* kereskedők jószá-
 „ gainak, és gabonájoknak sequestratiója, az az
 „ el petsételtetése, kiváltképpen azon időtől fog-
 „ va, mellyben a' nevezett város a' Nagy Brit-
 „ tanniai király kezébe esett, valóságos okai,
 „ mellyre nézve Hood Admirál világosan ki jelen-
 „ tette maga Fejedelmének képében, hogy ha-
 „ nemha e' jelen való jegyzés után 12 órával,
 „ mind magát a' Frantzia ministert, mind az
 „ ahoz tartozókat ki üzendi tartományaiból,
 „ kénytelen leszen az Angliai flotta ellenségeské-
 „ pen bálni a' *Livorno*i ki kötő helyel. —
 „ Ő Nagy Brittanniai Felsőge arra kéri ő királyi
 „ hertzezségét, hogy vele égyyet értvén, egygy
 „ formán is mivellyen; ellenben arra kötelezi
 „ magát, hogy nemtsak barátságosan fog vele

„ élni ; hanem égyfzersmind a' Nagy Britanniái
 „ védelem alá is venni.

Ezen írásra következő választ adott a' Florentziai Status minister *Serrisori Antal*: „ Uram!
 „ azt parantsolta én nékem ö királyi hertzege.
 „ ge, hogy mai napon bé adatott írására azt fe-
 „ lellyem, hogy olyan rendeléseket fog tenni,
 „ mellyeknek ereje mellett, mind öbön maga
 „ a' Fr. minister, mind tselédei a' Toskániai bi-
 „ rodalomból ki iparkodjanak, és hogy ezen tse-
 „ lekedete által elegendő tanúbizonyságát adja ö
 „ Nagy Britanniái Felsege iránt való különös tisz-
 „ teletének. — *Florentzidban* Oct. 8-dik napján
 „ 1793. esztendőben, éjjeli 10 órakor.

Ugyan ekkor mingyárt következő foglal-
 latú tzedulat küldött a' Florentziai Status titok-
 nok az ottan múltott Frantzia consulnak és mi-
 nisternek: „ Ö királyi hertzege parantsolaty-
 „ tyára tudtára adom az Urnak, hogy a' szö-
 „ vetséges hatalmasságoknak szorongató jelenté-
 „ sekre, kéntelen vólt ö hertzege az Urnak
 „ meg izenni, hogy az Ur ö királyi hertzege
 „ birodalmaiból, mentül rövidebb idő alatt lehet,
 „ takarodjon ki. — *Irtam Livornóban* Oct. 10-ik
 „ napján 1793 esztendőben.

Hadi Történetek.

Múlt szeredán következő történeteket le-
 tetett a' Felseges hadi Cancellária közönségsé:
Koburg hertzeg, a' ki is kormányára bizott se-
 regnek egy részével *Solasmes* mellett táborozá,
 's fő quartélya *Bermerainban* vagyon, illetve je-
 lentést küldött 24-ik Octoberben onnan: *Otto* Ge-
 neral Májor vezérlése alatt lévő Cs. K. sereg-
 nél; *Eszterházi* huszár regementének érdemes ka-
 pitánya *Andrási* úr, portázásra menve ki Oct.
 20-ik napján, három Frantzia colonnéra bukkant
 ki. Az első, melly gyalogsághól és lovassághól
 állott, a' *Bouchaini* ország útián ment, és min-

gyárt két ágyúból kezdett ezen portázó huzárokra tüzelni. A' második ugyan azon időben négy ágyúval masirozott ki *Bouchainból* az *Azinkourti* telők felé, és minekutánna ez amazzal égyyesítette volna önnön magát, eggynéhány batriériákat hányattak fel, 's tüzelni kezdettek az *Abson* mellett állott huzárookra. Fülébe menvén e' történet *Elzterházi* huzár regementye nagy érdemű *Obesterének Dévay* úrnak, hirtelen lovasságot 's lovas artilleriát parantsolt a' táborból magának küldtetni, mellyek oda érkezhén, el kezdette az ágyúkat dörögtetni, mellyek által nemcsak le lövettettek kerekeikről a' *Frantzia* ágyúk, hanem e' mellett sok pattantyúsok agyon lövettek azok mellett. Azonban meg parantsolta *Andrási* és *Szabó* kapitányoknak, hogy ütnének a' *Frantzia* lovasságra, 's vennék azt oldalaslag. — E' két híres vívész tisztek, a' kik immár sok történeteikben ki mutatták, hogy mellyéknek közepén lakik a' szívek, olly keménnyen vissza verték a' *Frantzia* lovasságot, hogy az többé magát nem mutatta; a' gyalogságba pedig olly mérgesen belé vágtak, hogy azokat, a' kik magokat el fogatni nem engedték, görbe kardjaiknak élek által meg emésztették. Ezen tsatában a' két nevezett vívész tiszteken kívül, *B. Révay* kapitány, 's *Levanovich* és *Német* all hadnagyok jeles próbát adták vitészségeknak, a' kik azon szempillantásban, mellyben *Andrási* és *Szabó* kapitányok előről meg támadták a' *Frantziákat*, ezek hátulról támadták meg őket. Illyenképpen mindenütt vívésza verettetett az ellenség, minekutánna 600 holt embert, 31 fegyvert, 's egy dobot hagytnak volna a' tsata helyén. Ennekfelette egygy kapitányt, 5 hadnagyot, 53 köz embert fogtának el vitészeink, következésképen a' sebbe estekkel égyütt leg alább 800 emberre ment a' *Frantziák* nak veszteségek. És így itten is meg bizonyította *Dévay* *Obester* úr, hogy nem imigy amúgy tanúlta a' hadi mesterséget.

Gr. *Klerfő* hadi tármester tett jelentése szerint, Oct. 23-dik napján ki ütött a' *Mobörzi* őrzet közzül 9 batallion gyalogság, és néhány lovas-ság, önnön maga *Ferrand* Generál vezérése alatt, az úgy nevezett hársfás erdőnél állott külső ör-álló seregeinkre, még pedig olly nagy dühös-séggel, hogy az erdőnek külső tsútságánál állott 3 compániák *Ferdinánd* Toskánai hertzeg regemen-téből, kéntelenek voltak magokat rész szerént az erdő háta megé, rész szerént a' *Hautmonii* terök-re, vissza húzni. Minekutánna mindazáltal *Finc* Obester 6 compánia Horvátot, Gróf *Keglevits* fő Strázsamester pedig maga huzárjait rendbe szed-ték volna, nemtsak ki szoritották a' Frantziákat az erdőből; hanem ennekfelette mind addig tar-toztatták őket, valameddig *Dávidovich* Gen. Májor a' *Jelachich* batallionnyával, 's ennek ágyúival oda juttván, zúrzavarba hozta volna őket. Ezen tsatában igen jelesen viselték magokat *Finc* és Gr. *Sporck* Obesterek, Gr. *Keglevits* fő Strázsa-mester, *George*, és *Wochtern* kapitányok *Ferdi-nánd* Toskáná regementéből; *Hugelmann*, és Gr. *Ortenburg* fő hadnagyok, és *Jung*, Gr. *Engel* és *Paulitsch* all hadnagyok ugyan azon regementből; továbbá *Berthöld* és *Sipka* kapitányok *Jelachich* regementéből. Részünkről 29 ember esett el, 143 kapott sebet. Az ellenség közzül 83 temettetett el, és még többen hevertének külső ör-állóiknál; sebessüket mind vissza vitték. — 1 kapitány, 2 tizt, 's 41 köz ember esett fogságunkba.

Oct. 22-dik napján *Cysoing* mellett lévő ta-nyánkat mind jobbról, mind balról meg támad-ták a' Frantziák, és minthogy nemtsak Izámmal, hanem ágyúikkal is erősebbek voltak a' miéink-nél, *Willen* mellett állott ör-állóinkat el nyom-ták, és a' *Templeuve* nevű helységnél állottaknak hátok mellé akartak menni. Így lévén a' dolog, kéntelenitettek magokat vissza vonni; de koránt sem azért, mintha tovább is nem védelmezhettek volna magokat; hanem inkább azért, hogy őket

a' sík mezőre ki tsalván, annál szabadabban, annál nagyobb erővel meg támadhassák. *Boros Gen. Májor*, a' ki szintén ezen vigyázó seregeinknek jobb szárnyát kormányozta, olly hasznos rendeléseket tett még előre, hogy mind elől, mind oldalaslag reájok üthettek vitézeink. *Gr. Kollowráth*, *Jordis* regementének *Obestere*, vitte ellének a' gyalogságot, 's mingyárt vissza szoritotta őket. *Eszterházi* huzár regementének sok érdemekkel tündöklő fő Strázsamestere *Wayna* úr, a' ki még a' múlt Török háborúban sok győzedelmi borostyán ágakat szerzett magának példás vitézsége által, mind elől, mind hátúl meg támadta a' *Frantziákat*, és minekutánn amind vitéz huzárjai, mind a' *Karaytzy* könnyű szerű lovasai tanúlt mesterségeket elő vették, és éles kardjaikat a' részegségig meg itatták volna *Frantzia* vérrel, ezek mint a' héjjától meg rettent tsirkék széllyel futottak, 's a' hol lehetett, menedék helyet kerestek magoknak. Többen maradtak közzülök 400 a' isata piatzon, 100 pedig el fogattattak. *Koburg* hertzeg rendkívül való dítséretet tulajdonit *Boros Gen. Májornak*, *Gr. Kollowráth* *Obesterek*, és *Dátzia* ékességének *Wajna* fő Strázsamester úrnak.

E' mostan folyó hólnapnak első napján dél után 4 és 5 között érkezett ide *Bétsbe* *Gr. Kinsky* *Waldeck* regementéből való kapitány, a' ki által következő történetről való tudósítást küldött Felséges *Urunkhoz* *Gr. Wurmsér* lovas hadi vezér: Minthogy az ellenség erejének egy részét *Saverne* fele a' hegyek közzé vetette; más részével pedig *Wansenu* és *Rochersberg* közt való fekvő helyét meg tartotta: Szükségesnek ítélte *Gr. Wurmsér* seregeinek fő részével *Brumpt* mellett táborba szállani, az alatt míg *Waldeck* hertzeg egy corpussal *Offendorfnál* állott, *Hocze* *Generál* *Májor* pedig *Dossenheimmál* vigyázott, a' hegyek közzé futott *Frantziáknak* mozdulásaira. Minthogy *Hocze* *Generált* a' fő ármadiától való távol

létele miatt nem könnyen lehetett volna a' szoros környülatállások közt segíteni: ahozképest szüké- gesnek lenni ítélte Gr. *Wurmser Waldeck* herceg corpusának állását meg változtatni, 's közelebb vinni *Hocze* Generálhoz, mellynek végbe vitelhe- tése égyedül a' *Wanseau* mellett fekvő *Frantzia* tábornak onnan való ki mozdittatásától függött. Ahozképest parancsolatot küldött *Waldeck* her- tzegek, hogy Octob. 26-dik napján viradta elő t támadná meg az ellenséget, a' ki is nemcsak en- gedelmeskedett a' fő kormányozó hagyásának; hanem ennekfelette olly szerentsés volt annak tö- kélletességre való vitelésben, hogy *Wansenauból* a' *Frantziákat* ki űzte, 8 ágyújokat, egy hau- bitzájokat, 10 munitziós szekérral égyütt elnyer- te, 500 embert közzülök le vágott, 6 tiszet, 136 köz embert el fogott; egy szóval többen veszte- nek el, 's estenek sebbe közzülök másfél ezer em- bernél; ellenben részünkről 100 ember esett el, 's 5 tiszet sebessitetett meg. Ezen szerentsés törté- netnek sok érdemekkel tündöklő szerzője *Waldeck* hertzeg igen dicséri Gr. *Keglovits*, és *Lichtenberg* Generálokat, B. *Knesevich* *Wurmser* *Austriai* *Sy- riai* szabad seregének *Oberstlájtinántyát*. — Az alatt midön ezek történtenek volna *Waldeck* her- tzeg corpusánál *Mészáros* Gen. *Májort* *Vendor- heim* és *Hoerd* közt lévő erdőnél meg támadták a' *Frantziák*: a' kik nemcsak el nem érheték fel tett széllyokat, hanem ennekfelette 300-nál több el esvén 's meg sebessitetvén közzülök, szégyen- gyalázattal verettettek vissza.